

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра конституційного, міжнародного та адміністративного права

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИЧНА І ПРАВОВА СИСТЕМА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Спеціалізація «Міжнародне та європейське право»

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 31 серпня 2022 р

м. Івано-Франківськ – 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Політична і правова система Європейського Союзу
Викладач (-і)	Албу Андрій Аркадійович, к.ю.н., доц. кафедри конституційного, міжнародного та адміністративного права навчально-наукового юридичного інституту.
Контактний телефон викладача	Албу Андрій Аркадійович (0342) 596134
Е-mail викладача	Албу Андрій Аркадійович andrii.albu@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kkmtp.pnu.edu.ua/%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d0%ba%d0%b8-%d0%bd%d0%b0%d0%b2%d1%87%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%be%d0%b3%d0%be-%d0%bf%d1%80%d0%be%d1%86%d0%b5%d1%81%d1%83/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є широке коло теоретичних та практичних питань, що стосуються національно-правових і специфічних міжнародно-правових інструментів, які забезпечують функціонування Європейських Співтовариств та ЄС, регулюють їх відносини з країнами-членами та узагальнюють досвід європейських держав у галузі економічної, політичної та соціально-культурної інтеграції.</p> <p>Право ЄС - це система правових норм, які регулюють процес європейської інтеграції, порядок створення і функціонування європейських владних інститутів та пов'язані з цим суспільні відносини. Також вивчення європейського права дозволяє засвоїти практичні поради стосовно вміння укладати договори, відстоювати права та свободи людини і громадянина у внутрішньодержавному правопорядку з використанням правових актів Європейського Союзу, розуміти структуру даної організації.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістовних модулів</u>, як Європейський Союз: загальна характеристика. Основні інституції Європейського Союзу та Політична і правова складова системи Європейського Союзу.</p> <p>Дисципліна «Право Європейського Союзу та Ради Європи» спрямована на формування у студентів системи науково-теоретичних знань із функціонування ЄС та ознайомлення з актуальними проблемами сучасного міжнародного права у взаємозв'язку з викликами та загрозами для існування України.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою дисципліни «Право Європейського Союзу та Ради Європи»: розкрити суть, принципи та основні поняття якісно відмінної від національного права галузі міжнародного права; сформувати у студентів цілісне уявлення про засади міжнародно-правового регулювання європейського права, сформувати комплексні теоретичні знання і практичні навички оперування міжнародними нормами, вміння досліджувати міжнародні договори та інші джерела права міжнародної спільноти.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни «Право Європейського Союзу та Ради Європи» є:</p>	

- **ознайомлення** студентів з історичними передумовами виникнення Європейського Союзу, структурою та компетенцією його органів влади;
- **формування навичок** орієнтування у правових засадах спільної зовнішньої та безпекової політики Європейського Союзу;
- **виклад фактичного матеріалу** в обсязі, передбачуваному навчальною дисципліною;
- **ознайомлення** з історією, сучасним станом та правовими засадами стосунків України - ЄС та їх реалізацією;
- **опанування** поняттями, принципами, джерелами, системою права Європейського союзу;
- **дослідження** основ правового становища людини та громадянина у Європейському Союзі;
- **ознайомлення** з основними інституціями ЄС, їх роллю та повноваженнями в існуванні ЄС.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

- предмет та метод дисципліни, її роль у підготовці юриста;
- основні теоретичні конструкції дисципліни, її співвідношення з відповідними категоріями міжнародного права та національного права держав;
- передумови створення Євросоюзу та засади формування права Євросоюзу;
- поняття та структуру права Європейського Союзу, перспективи його розвитку;
- особливості регулювання та види відносин, заснованих на праві Європейського Союзу;
- кваліфікаційні характеристики європейського права; зміст та сферу дії цього права;
- роль Європейського Союзу у правовому регулюванні європейської інтеграції;
- будову органів Європейського Союзу, основні повноваження, форми та методи діяльності Європейського парламенту, Ради, Євро комісії, Суду та Рахункової палати.

Фахові компетентності:

- визначати правову природу Європейського Союзу та Європейських співтовариств;
- розрізняти джерела первинного та вторинного права Європейського Союзу, визначати особливості їх юридичної природи та механізму застосування;
- аналізувати основні положення Маастрихтських та Амстердамських угод, давати їм правову оцінку;
- визначати позитивні та негативні аспекти розширення Євросоюзу, перспективи вступу до ЄС;
- аналізувати основні положення Угоди про партнерство та співробітництво між Україною та ЄС, визначати шляхи подальшої співпраці;
- орієнтуватися у сучасній міжнародній ситуації та в особливостях міжнародних відносин;
- висловлювати своє бачення перспектив європейської інтеграції та місце України у цих процесах.

5. Організація навчання

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	28
самостійна робота	42

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	081 Право	2	нормативний

Тематика курсу

Тема, план	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.

Змістовний модуль 1. Європейський Союз: загальна характеристика. Основні інституції Європейського Союзу.			
Тема 1.Європейське співтовариство та Європейський Союз. Правовий статус держав-членів Європейського Союзу.	2	2	4
Тема 2. Право ЄС: поняття, принципи, джерела, система.	2	4	6
Тема 3.Європейський Парламент та Рада Європейського Союзу.	2	2	4
Тема 4. Європейська комісія. Судові органи Європейського Союзу. Допоміжні інституції Європейського Союзу.	2	2	4
Змістовний модуль 2. Політична і правова складова системи Європейського Союзу			
Тема 5. Основні свободи внутрішнього ринку Європейського Союзу	2	2	4
Тема 6. Економічний та валютний союз. Правове регулювання конкуренції на внутрішньому ринку Європейського Союзу.	2	4	4
Тема 7. Транспортне право Європейського Союзу	2	2	4
Тема 8. Митне та податкове право Європейського Союзу. Торгове право Європейського Союзу	2	4	4
Тема 9. Трудове і соціальне право Європейського Союзу	2	2	4
Тема 10. Захист прав людини в Європейському Союзі. Право зовнішніх зносин Європейського Союзу. Європейська політика сусідства ((European neighborhood policy)	2	4	4
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол №5 від 28 лютого 2017 р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/.</i>		
Вимоги до письмової роботи	Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами модульної контрольної роботи. Робота виконується на передостанньому/останньому семінарському занятті модуля. На контрольну виноситься 1 описове завдання, яке оцінюється в 10 балів, практичне/схематичне завдання (6 балів), тестові запитання, які оцінюються по 2 балу. Максимальний бал за контрольну становить 20 балів. <u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри https://kkmtp.pnu.edu.ua/%d0/</i>		
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника		
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника		

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, курсових робіт (за вибором студента) – *Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри* <https://kkmtap.pnu.edu.ua/> ; <https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%be%d1%81-%d0/>

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагиату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагиату/>.

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника <https://law.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/>).

8. Рекомендована література

1. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. — К. : Ін Юре, 2015 — Кн. перша : Інституційне право Європейського союзу / В. І. Муравйов, О. М. Шпакович, О. М. Лисенко, О. В. Святун. — К. : Ін Юре, 2015. — 312 с.
2. Європейське право: право Європейського союзу : підручник / за заг. ред. В. І. Муравйова. — К. : Ін Юре, 2015 — Кн. друга : Матеріальне право Європейського союзу / В. І. Муравйов (голова авт. кол.), С. Д. Білоцький, О. О. Гріненко, М. О. Медведєва [та ін.]. — К. : Ін Юре, 2015. — 456 с.
3. Європейське право: право Європейського союзу : підручник : у трьох кн. / за заг. ред. В. І. Муравйова. — К. : Ін Юре, 2015 — Кн. третя : Право зовнішніх зносин Європейського Союзу/ В. І. Муравйов, О. М. Шпакович, О. М. Лисенко, О. В. Святун. — К. : Ін Юре, 2015. — 408 с.
4. Європейське право: Право Європейського союзу : підручник / за заг. ред. В. І. Муравйова. — К. : Ін Юре, 2015 — Кн. четверта : Матеріальне право Європейського союзу / В. І. Муравйов (голова авт. кол.), С. Д. Білоцький, О. О. Гріненко, М. О. Медведєва [та ін.]. — К. : Ін Юре, 2016. — 400 с.
5. Головка-Гавришева О. Право Європейського Союзу: система, джерела, особливості // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nzlubp/2008_2/37715.pdf
6. Грицаєнко Л. Л. Європейський Союз як організація sui generis // Публічне право.-2011.- №1. – С.82 - 87 [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pubpr/2011_1/grycaenko.pdf

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в навчально-методичних посібниках:

1. Албу А.А., Політична і правова система Європейського Союзу; методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів денної форми навчання) – Івано-Франківськ, 2020, - 34 с.

<https://kkmtap.pnu.edu.ua/%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d0%b0-%d0%bf%d1%80%d0%b0%d0%ba%d1%82-%d1%80%d0%be%d0%b1-%d0%b1%d0%b0%d0%ba%d0%b0%d0%bb%d0%b0%d0%b2%d1%80/>

Викладач _____ **Албу А.А.**